

112

ODBORNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

25 Kč • ROČNÍK XVIII • ČÍSLO 11/2019

Generální ředitel HZS ČR generálporučíkem

Cvičení v Hranické propasti

Cvičení Povodeň 2018

Nadace policistů a hasičů

Výroční konference IROP 2019 z perspektivy HZS ČR

Ve středu 9. října 2019 v EA Business Hotel Jihlava proběhla výroční konference IROP 2019. Jejím cílem bylo představit a analyzovat dosažené výsledky v oblasti podpory složek integrovaného záchranného systému (IZS) ze strukturálních fondů Evropské unie v programových obdobích 2007–2013, 2014–2020 a představit návrh podpory IZS v blízkém se programovém období 2021–2027. Součástí konference byla také dynamická a statická ukázka techniky a staveb IZS.

IZS je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události (MÚ). Hlavním koordinátorem a páteří IZS je HZS ČR. V praxi to mimo jiné znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě ve většině případů velí příslušník HZS ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce. Operační a informační středisko IZS, kterým je operační a informační středisko HZS ČR, povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky (SaP) jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách. Na strategické úrovni pak IZS koordinují krizové orgány krajů a Ministerstva vnitra.

V dopoledním bloku konference vystoupil s přednáškou „Trendy a potřeby HZS ČR“ náměstek generálního ředitele HZS ČR pro IZS a operační řízení brig. gen. Ing. František Zadina. Během prezentace zavzpomínal na ekonomickou krizi, která se razantně dotkla také HZS ČR, a hrozilo propouštění 3000 příslušníků z jednotek HZS krajů. U investic mohl nastat propad o 9,6 %, což je v průměru 4 miliony korun na HZS kraje a Záchranný útvar HZS ČR. Tim by se podle něj novým hrozbám čelit nedalo, proto výraznou pomocí byly projekty spolufinancované Evropskou unií, za což poděkoval. Dále náměstek hovořil o vývojových trendech rizik ohrožujících obyvatelstvo České republiky. Které to jsou především? Terorismus, havárie s nebezpečnými látkami a dopady změn klimatu. Připomněl, že terorismus je novodobý fenomén, jehož cílem je maximálně ublížit, a rychle, bezpečně a účinně reakce HZS ČR může zachránit životy, ochránit zdraví

a majetek lidí. Podle brigádního generála jsou druhým aktuálním problémem havárie s nebezpečnými látkami, ať už jde o výrobní, skladovací procesy nebo o jejich přepravu. Je alarmující, že v roce 2018 bylo v České republice 7000 havárií s nebezpečnou látkou, z toho bylo 5500 olejových. Zároveň připomněl, že dopadům změn klimatu se věnovali odborníci na konferenci Pyromeeing 2019, která byla doprovodným programem veletrhu Pyros 2019. „Žádnou z živelných pohrom nelze podcenit. Od roku 1997 do roku 2013 proběhlo devět povodní, škoda byla evidována ve výši 186,4 miliardy korun a počet obětí se uvádí mezi 122 až 134. Všichni máme v živé paměti orkán Herwart, který první den přinesl téměř 30000 tísňových volání na linky 112 a 150 a počet mimořádných událostí první den převyšoval o 5 % celkový počet mimořádných událostí orkánu Kyrill. Hlavní hrozbou bylo na této konferenci označeno sucho, které nás hasiče trápí nejvíce tím, že přináší zvýšenou četnost požárů v přírodním prostředí a nedostatek vody na jejich hašení,“ zdůraznil Zadina. Jaké jsou podle něj trendy ve vyzbrojování HZS ČR? Intenzivně se chce HZS ČR věnovat hrozbě nedostatku vody na hašení požárů. Velmi zajímavou alternativou se jeví „suchá mlha“, kterou tvoří kapičky od 1 do 10 µm („nanokapičky“). Ta umožňuje hasit všechny typy požárů, ať už jde o elektrozařízení, dřevo nebo hořlavé kapaliny, a dokáže ušetřit až 95 % vody. Proto se v současnosti „suchou mlhou“ podrobně zabývá Technický ústav požární ochrany. V návaznosti na očekávaný nárůst elektromobilů hodlá HZS ČR také rozšířit vybavení jednotek HZS krajů zařízením pro řezání vodním papskem s možností přimísení abraziva. Kromě

elektromobilů je zařízení plně využitelné i pro hašení požárů, kdy je nutné proniknout stavební konstrukcí nebo pláští zařízení z materiálů, jako jsou například zdivo, beton, ocel, sklo, pryž nebo dřevo.

Závěrem prezentace Zadina uvedl, že do nové publikace „Katalog stanic HZS ČR“ zařadil kapitolu vzdání pocty. Ta má připomínat 67 profesionálních hasičů, kteří při výkonu služeb položili život. „Dosavadní zkušenosti nám ukazují, že zásahy jsou čím dál víc náročnější a rizikovější, proto se v budoucnosti musíme také soustředit na větší ochranu zasahujících hasičů například formou zodolněné techniky, robotů, dronů a umělé inteligence,“ dodal Zadina.

V dopoledním bloku konference vystoupili ředitel odboru operačního řízení MV-generálního ředitelství HZS ČR plk. Ing. Roman Bílý a ředitel HZS Kraje Vysočina plk. Mgr. Jiří Němec, DiS. Plukovník Bílý se v prezentaci „Jednotná úroveň informačních systémů operačního řízení a modernizace technologií pro příjem tísňového volání základních složek integrovaného záchranného systému“ zaměřil na program IS IZS a projekt Národní informační systém integrovaného záchranného systému (NIS IZS). Program IS IZS směřuje do operačních a informačních středisek HZS ČR, Policie ČR a Zdravotnické záchranné služby. Zároveň podporuje komunikaci s člověkem, který je v tísni, a zjednodušuje vysílání SaP k MÚ. Program byl budován jako jednotný koncept operačních a informačních středisek, založený na nasazení moderních informačních a komunikačních technologií s cílem dosáhnout vyšší interoperability, jednotné úrovně informačních systémů a modernizace technologií pro příjem tísňového volání. Projekty programu IS IZS

byly realizovány se spolufinancováním ze strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně z Integrovaného operačního programu pro období 2007–2013. Gestorem celého programu IS IZS je MV-generální ředitelství HZS ČR. Projekt NIS IZS je informační systém, který se operačními středisky základních složek IZS využívá při příjmu tísňového volání a následném vyslání SaP k řešení MČ. Projekt NIS IZS umožňuje mezi operačními středisky komunikovat přes integrační platformu pomocí datových vět, vytvářet a vizualizovat obraz společné operační situace, sdílet polohu SaP složek IZS při řešení MČ a používat jednotná data Geografického informačního systému (GIS) IZS. Klíčovým přínosem projektu je zrychlení a zefektivnění spolupráce operačních středisek základních složek IZS, což se projeví především zrychlením zásahu při MČ, a tím rychlejším poskytováním pomoci občanům.

Pro změnu ředitel HZS Kraje Vysočina **plk. Mgr. Jiří Němec, DiS.**, představil „Krajské standardizované projekty HZS krajů“ a „Centrální standardizovaný projekt GŘ HZS ČR“. Jejich cílem bylo provést systémovou modernizaci technologií operačních a informačních středisek HZS ČR, a tím zajistit zkrácení času potřebného pro nasazení SaP na místo MČ. Projekty využívají jednotné datové a komunikační prostředí vytvořené v rámci projektu Národní informační systém IZS. V rámci programu „Krajského standardizovaného projektu HZS Kraje Vysočina“ došlo k pořízení hardwaru a softwaru pro zajištění operačního řízení HZS ČR. Zejména technologie vybavení operátorských pozic a operačního střediska (monitory, touch monitory, klávesnice, myši, PC, síťové prvky, servery), telefonie pro operační a informační střediska (telefony, pobočkové ústředny, systémy nahrávání), technologie vybavení výjezdových stanic (tiskárny na stanice, garážové monitory, prvovýjezdové vozy vybavené tablety s navigačními systémy) a modernizace informačního systému IS Výjezd (modernizace architektury informačního systému, doprogramování nových funkcionalit).

Projektu „Zvýšení připravenosti HZS ČR k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu“ se věnoval **kpt. Ing. Marek Cochlar** z oddělení strojní a technické služby sekce IZS a operačního řízení MV-generálního ředitelství HZS ČR. Tento projekt byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů, konkrétně z Integrovaného regionálního operačního programu pro období 2014–2020 a MV-generální ředitelství HZS ČR jej realizovalo v letech 2016 až 2019. Cílem projektu bylo posílení vybavení jednotek požární ochrany technikou a věcnými prostředky pro předpokládanou činnost podle stanoveného normativu vybavení v místě jejich dislokace v regionech, kde lze předpokládat dlouhodobý výskyt MČ. Projekt byl zaměřen

na snižování následků sucha, snižování následků orkánů a větrných smrští a snižování následků sněhových srážek či masivních námraz. Celkové plánované způsobilé náklady projektu jsou 706,152 milionů Kč, za které je pořizováno více než 130 kusů požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Mezi nově pořízenou technikou, jež má pomoci se snižováním následků sucha, je cisternová automobilová stříkačka pro hašení lesních požárů, cisternová automobilová stříkačka pro velkoobjemové hašení, letecká monitorovací technika (dron), kontejner pro štáb velitele zásahu, kontejner na úpravu vody, cisterna na pitnou vodu, oscilační vodní monitor, termokamera, mobilní skládka velkoobjemové nádrže na vodu, mobilní elektrocentrála 30 až 80 kVA nebo osvětlovací souprava. Naopak mezi technikou, která má pomoci při snižování následků orkánů a větrných smrští, jsou automobilové žebříky AZ 30 a AZ 40, kontejner technický – souprava pro nouzové zastřešení obytných budov, požární kontejnerový nosič, pásové rypadlo nebo tahač s podvalníkem. Na řešení následků sněhových srážek a masivních námraz byly dále pořízeny automobilové žebříky AZ 30 a AZ 40, vyprošťovací automobil, kontejner nouzového přežití – velkokapacitní stan pro evakuační středisko obyvatelstva a dočasné ubytování, dopravní automobil a pásové vozidlo pro pohyb ve sněhu.

O modernizaci vzdělávacího a výcvikového střediska Účiliště požární ochrany ve Velkém Poříčí (ÚPO VP) hovořil ředitel Územního odboru Náchod HZS Královéhradeckého kraje **plk. Ing. David Pouč**. Cílem projektu, který byl z 85 % spolufinancován z Evropské unie z Integrovaného regionálního operačního programu pro období 2014–2020, a celkové náklady na projekt a stavbu dosáhly výše 57,3 milionů Kč, byla inovace vzdělávacího a výcvikového střediska. A to prostřednictvím vybudování nového výcvikového objektu v areálu stávajícího ÚPO VP. To je vzdělávacím zařízením HZS Královéhradeckého kraje, které je od roku 2002 pověřené MV-generálním ředitelstvím HZS ČR vedením odborné

přípravy hasičů – instruktorů. Vzdělávání v oblasti práce ve výšce a nad volnou hloubkou představuje v současnosti hlavní náplň činnosti tohoto střediska. Nový polygon má umožnit výcvik nejen profesionálním, ale také dobrovolným hasičům a zástupcům dalších složek IZS na výrazně vyšší kvalitativní úrovni, jež odpovídá potřebám současné praxe. Stavba byla zahájena v lednu 2018 a objekt byl slavnostně otevřen 12. dubna 2019. Polygon byl navržen tak, aby se maximálně využily vnitřní i vnější prostory pro výcvik a byly vzájemně propojeny. Příslušníci HZS Královéhradeckého kraje a projektant Ing. arch. Aleš Krtička z projektové kanceláře Atelier Tsunami, s.r.o., se nechali inspirovat podobným zařízením ve francouzském městě Crolles nedaleko Grenoblu. Co tedy mohou ve výcvikovém středisku nedaleko Náchoda návštěvníci využít? Vnější i vnitřní lezeckou stěnu, cvičný labyrint šachet s možností částečného zatopení, trenažéry stísněných prostor, varianty střech k výcviku včetně odkrytých krovů nebo stromový kmen s větvemi. K výcviku slouží také střecha objektu, kde bude možné simulovat zásahy při silném větru nebo přívalech sněhu. Co je také velmi podstatné, že se díky modernizaci zvýší kapacita střediska ze současných asi 140 vyškolených osob ročně až na 500.

Konferenci zakončil doprovodný program, při kterém si účastníci mohli prohlédnout veřejnosti nepřístupný Sklad prostředků humanitární pomoci obyvatelstvu nebo Základnu pro dislokaci speciálních sil HZS ČR. Dále se mohli podívat na různé druhy techniky složek IZS pořízené v programovém období 2007–2013 a 2014–2020. Součástí konference byla také dynamická ukázka v podobě společného zásahu základních složek IZS u simulované dopravní nehody nebo testování brodivosti požárního automobilu v jihlavském polygonu. HZS ČR tyto zkoušky realizuje proto, aby při nasazení techniky během MČ, jako jsou například povodně, byla v průběhu jízdy ve vodě zajištěna její plná funkčnost.

David HARTMANN, DiS., foto autor

Summary • Resümee

Fire Safety Day 2019

Friday 13th is generally considered a day of unfortune. Therefore, firefighters from the whole Czech Republic try to rebut this superstition through various preventive actions. The Czech Association of Fire Officers (Czech FEU) in cooperation with the regional Fire & Rescue Services traditionally proclaim this day as the Fire Safety Day. This year the Fire Safety Day was proclaimed on Friday 13 September 2019 and focused on the topic of "Throughput of Roads". P. 2

Tragic traffic accident with a fire near Ořech

On 2nd May this year a tragic traffic accident happened on the Prague Ring Road (D0) near the Ořech village. The tractor with the low loader was transporting two historical tanks, when a bus of the Prison Service of the Czech Republic collided into, and a fire broke out immediately. The accident had one human casualty. P.10

IROP 2019 Annual Conference from the FRS CR perspective

The IROP 2019 conference was aimed to present and analyse the achievements of European Union Structural Funds' support to the Integrated Rescue System (IRS) bodies in the 2007-2013 programme periods and to present a proposal for the support of the IRS in the forthcoming programme period of 2021-2027. The conference also included both, dynamic and static demonstrations of the equipment and constructions of the IRS. P. 12

Kamenice River tested the readiness of rescuers

On Thursday 15th August 2019, firefighters of the Ústí n. L. Regional FRS underwent special training - a search event in complicated terrain of wild stream of the Kamenice River. The training was aimed at examining the procedures for searching and rescuing people in running water in inaccessible terrain. P. 18

Kit for field determination of water pollution indicators

The deploying units of chemical laboratories of the FRS CR deal with the leakage of dangerous substances into the environment, not only into the atmosphere, but quite often into water reservoirs and streams. For this purpose they are equipped with mobile devices for determination of physical parameters in waters (pH-meters, conductivity meters) and portable kits, which allow to determinate indicators of water pollution directly in the field. The deploying units are equipped with a mobile kit with the DR 2800 spectrophotometer. P.26

Earthquake and floods in Albania

Although Albania is a country of untouched nature and beautiful mountains, the whole Balkan region is very active area of seismically. Each year there is in average of five earthquakes with a magnitude of about 4 degrees of the Richter scale. A strong and devastating earthquake exceeding 5 degrees of the Richter scale occurs roughly every twenty-five to thirty years in this Mediterranean state. One of them hit Albania in September 2019. The shocks reached such great intensity that were felt even in the surrounding states. P. 30

Tag der Brandsicherheit 2019

Der Freitag am dreizehnten Tag im Monat wird allgemein für einen Unglückstag gehalten. Feuerwehrleute im ganzen Tschechien sind auf verschiedene Weisen bemüht, diesen Aberglauben zu widerlegen. Die Tschechische Assoziation der Feuerwehr-Offiziere organisiert in Zusammenarbeit mit den FwRk der Regionen am Freitag, dem Dreizehnten den bereits zur Tradition gewordenen Tag der Brandsicherheit. Dieses Jahr war es am 13. September 2019, das Thema des Tages war die „Befahrbarkeit von Straßen“. S. 2

Folgenschwerer Verkehrsunfall mit Brand an der Gemeinde Ořech

Am Prager Außenring ereignete sich am 2. Mai d.J. ein folgenschwerer Verkehrsunfall eines Zugwagens mit Tiefladeanhänger, der zwei historische Panzer beförderte, und des Busses des Gefängnisdienstes der Tsch. R. Nach der Kollision der Fahrzeuge brach ein Brand aus. Der Unfall forderte ein Menschenleben. S. 10

Jahreskonferenz IROP 2019 aus der Sicht des FwRk der Tsch. R.
IROP 2019. Das Ziel der Konferenz war, die Ergebnisse auf dem Gebiet der Förderung der Subjekte des Integrierten Rettungssystem (IRS) vonseiten der EÜ-Strukturfonds in der Zeit 2007-2013 und 2014-2020 vorzustellen und zu analysieren und die Vorhaben für die Förderung des IRS in dem Programm-Zeitabschnitt 2021-2027 vorzustellen. Ein Bestandteil der Konferenz war die dynamische und statische Präsentation der Technik und der Bauten des IRS. S. 12

Fluss Kamenz stellte die Aktionsbereitschaft der Rettungskräfte auf die Probe

Am Donnerstag, dem 15. August 2019, nahmen die Angehörigen des FwRk der Region Ústí an der Ausbildung am Fluss Kamenz teil; Inhalt der Ausbildung war der Sucheinsatz unter komplizierten Bedingungen des Wildwassers im Fluss Kamenz. Die Einsatzkräfte konzentrierten sich in der Ausbildung auf die empfohlenen Verfahren bei der Suche und der Rettung von Personen im fließenden Wasser und aus unwegsamem Gelände. S. 18

Messsystem für die Ermittlung der Kennziffern der Gewässer-Verunreinigung im Terrain

Einsatzgruppen der Chemielabors des FwRk der Tsch. R. bewältigen Fälle mit Freisetzung von Gefahrstoffen in die Umwelt, nicht nur in die Luft, sondern auch in Gewässer, in Flüsse. Zu diesem Zweck sind sie mit mobilen Geräten für die Festlegung der physikalischen Messwerte der Gewässer (pH-Meter, Leitfähigkeitsmessgerät) und mit tragbaren Messsystemen ausgestattet, die das Ermitteln der Kennziffern der Wasserverunreinigung direkt im Terrain ermöglichen. In der Ausrüstung der Einsatzgruppen befindet sich auch ein Set mit Spektralphotometer DR 2800. S. 26

Erdbeben und Hochwasser in Albanien

Albanien, ein Land der unangetasteten Natur und schöner Berge, gehört wie die ganze Balkanregion zu seismisch sehr aktiven Gegenden. Jährlich wird die Region im Schnitt von fünf Erdbeben von der Stärke 4 der Richter-Skala heimgesucht. Starke und zerstörende Erdbeben der Stärke 5 der Richter-Skala kommen in diesem Mittelmeer-Staat etwa einmal in fünfundzwanzig bis dreißig Jahren vor. Eins davon suchte Albanien im September 2019 heim. Die Erschütterungen erreichten eine so hohe Intensität, dass sie auch in Nachbarländern zu verspüren waren. S. 30

Vydává: MV-generální ředitelství HZS ČR, Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 4 • **Redakce:** šéfredaktorka: plk. Mgr. Libuše Chvojková - 950819798; redaktoři: Ing. Ivana Bošková - 950819947, David Hartmann, DiS. - 950819950, Lenka Nováková - 950819953, Karel Švéda - 950819951

Sídlo: Kloknerova 26, 148 01 Praha 4, fax: 950819969, e-mail: redakce@grh.izscr.cz

Redakční rada: Ing. Lubomír Pešek - předseda, plk. Ing. Roman Bílý, plk. Ing. Daniel Dittrich, plk. Dr. Ing. Zdeněk Hanuška, brig. gen. Ing. Roman Hlinovský, plk. Ing. Daniel Miklós, MPA, doc. Ing. Jiří Pokorný, Ph.D., MPA, plk. Ing. Mgr. Rostislav Richter, plk. Ing. Květoslava Skalská, kpt. Mgr. Nicole Studená

Grafická úprava a předtisková příprava: ASPEKT studio, Hálkova 175, 261 01 Příbram I • **Tisk:** Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., Bartůnkova 1159/4, 149 01 Praha 4

Předplatné a distribuce: Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., Bartůnkova 1159/4, 149 01 Praha 4, tel.: 974 887 314, e-mail: predplatne@tmv.cz, www.tmv.cz

Inzerce: Inzerce přijímá redakce • Povoleno MK ČR pod číslem E-132 94 • ISSN: 1213-7057 • Vychází 12x ročně, cena: 25 Kč, roční předplatné 300 Kč • Redakční uzávěrka: 21. října 2019 • Číslo 11/2019 vychází 11. listopadu 2019 • Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakční úprava článků vyhrazena. Články jsou lektorovány.

Foto na titulní straně: archiv MV-generálního ředitelství HZS ČR

www.hzscr.cz